

Allerheiligen – Allerzielen (overweging 27-10-2024 door Theo Brock)

Vandaag roepen de doden ons bijeen. Allerheiligen en Allerzielen zijn dagen van verbondenheid over de dood heen met hen die, door hun doen en laten, sporen in ons hebben nagelaten. Wij bouwen verder op hun erfenis. Vandaag gedenken we speciaal de doden die ons lief waren, waar we ons intens mee verbonden voelden, en blijven voelen. Zij hebben betekenis gegeven aan ons leven, nu eren wij hen.

Dat wij hen met eerbied gedenken wordt overduidelijk benadrukt door de kaarsen en vele lichtjes die we hier voor het altaar laten branden. Bij al die lichtjes horen namen en verhalen. Namen en verhalen die er toe doen. Het ontstoken licht laat zien dat er voor hen een plaats is gereserveerd in ons hart. Ook weerspiegelt het de hoop dat er voor onze geliefde doden een plaats is in het huis van de Eeuwige om daar voorgoed te wonen.

Ik ben er me van bewust dat ik me op glad ijs begeef als ik over het hiernamaals spreek. Meer dan vroeger hebben we aandacht voor het aardse en spreken we liever over het ideaalbeeld van een hemel op aarde. Of we onze dierbare overledenen ooit weer zullen ontmoeten in het hiernamaals, daar kan ik geen beredeneerd antwoord op geven. Dat het met de dood niet definitief is afgelopen is meer een hopen van het hart, het is een houvast waarin je mag geloven. We weten dat we na onze dood weer opgenomen worden in de kringloop van de natuur die weer nieuw leven voortbrengt. Diep van binnen leeft in mij ook de hoop dat onze dierbare doden zijn opgenomen in de palm van Gods hand, een God die ik kan voorstellen als een eeuwige bron van liefde waardoor we zijn beziel en waarnaar wij mogen terugkeren.

Vandaag gedenken we onze dierbare doden, maar we mogen de levenden niet vergeten. De doden hebben hun reis door het aardse leven afgelegd, maar de nabestaanden moeten verder. Voor achterblijvers kan bidden en gedenken een belangrijke steun zijn bij het rouwproces. Het bidden en gedenken met anderen, zoals in deze viering, laat zien dat je er niet alleen voor staat. Dat neemt niet weg dat de manier van verliezen verschil maakt. Met genegenheid herdenken is makkelijker bij de dood van een dierbare die een vol leven heeft geleid en/of die in vrede het aardse leven heeft los kunnen laten. Soms is de dood van iemand die ernstig lichamelijk of geestelijk ziek is zelfs een stukje opluchting.

Goed afscheid kunnen nemen is een genade die niet iedereen en altijd gegeven is. Zo kunnen we danig op de proef gesteld worden bij een onverwachts of te vroeg overlijden of bij een onverwerkt verleden. Dan ervaar je intenser de lege stoel, het koude bed, de stilte in huis, het hoofdstuk dat niet goed afgesloten is. Zo'n verlies kan je ook opstandig maken, boos op de wereld die gewoon

doordraait, boos op andere mensen die gewoon verder leven, boos op God die dit toelaat.

Ook de kerkvader Augustinus, de schrijver van de eerste lezing van vandaag, heeft geworsteld met de plotselinge dood van een vriend. In de gelezen tekst toont Augustinus zijn verdriet, maar probeert desondanks ook hoop te houden en kracht te vinden. Het beeld van het geborgen zijn van de geliefde dode in zijn eigen hart en in het licht van de Eeuwige helpt hem daarbij. Er is geen betere plek voor herinneringen aan onze dierbare doden dan ons eigen hart. In ons hart kunnen we ze dichtbij houden. Met Augustinus mogen we geloven dat liefde sterker is dan de dood en dat als God liefde is, onze dierbare doden niet in het niets zijn verdwenen.

In het liturgisch rooster van de Katholieke kerk is Allerzielen, de dag waarop we speciaal onze geliefde doden herdenken, direct geplaatst na Allerheiligen, de dag waarop we de heiligen, zeg maar de helden, van de kerk gedenken. Heiligen daar zit het woord heil in: dat betekent redding en heel worden. Als wij mensen heilig noemen, bedoelen we dat die ons voorgeleefd hebben hoe in deze kwetsbare wereld redding en heilheid te brengen. Ieder mens kan op zijn eigen unieke manier iets van heil en heiligheid uitstralen.

Je brengt heil, straalt iets van heiligheid uit, als je leeft in de geest van de Bergrede - de evangelietekst van vandaag. Ik kan me voorstellen dat u zich, net zoals ik, wat ongemakkelijk voelt bij dit ideaalbeeld. Wij zijn ook maar mensen van vlees en bloed. Wat me wel opvalt is dat Jezus het in de Bergrede niet heeft over het strikt navolgen van voorschriften of dat je elke week naar de kerk moet gaan. Waar het in wezen om gaat bij dit ideaalbeeld dat Jezus ons schetst: helpend, vergevend, dienend en met een warm hart in het leven staan: kortom liefde die we gekregen hebben doorgegeven. Laten we daarbij stilstaan als we onze dierbare doden herdenken en de liefde koesteren die ze aan ons hebben doorgegeven.

Wat en wie wij zijn, danken wij voor een groot deel aan onze overleden ouders, familieleden, opvoeders, vrienden en partners. Ze hebben hun kwaliteiten, talenten en aandacht met ons gedeeld. Wellicht ook hadden ze hun beperkingen en fouten maar daar kunnen we van leren. Onze doden leven voort in ons, in ons denken, in ons doen en laten, in onze kinderen, in de erfenis die ook wij weer doorgeven. Wij horen bij hen en zij horen bij ons. Ook de volgende generatie zal ons gedenken om de sporen die wij hebben achtergelaten, om de liefde die wij al dan niet hebben doorgegeven.

Zo bezien tonen Allerheiligen en Allerzielen de sociale dimensie van ons geloof, van onze hoop en van onze liefde. Amen